

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

76.

V Tandži (Tangerju).

Pripluli smo pred Tandžo v Maroku. Razvivši zastavo smo koj poslali par mož v čolnu po dovoljenje za izkrcaje. Zanimivo je, kako so nas spravili na suho. Vsakega možaka je zadel po eden Marokanec ter brodil ž njim po plitvej vodi na breg, a žensko je posadil na stolec in jo odnesel na rami. To odnašanje je napravljalo pravo zabavo na obali stoječemu občinstvu.

Tandža ni lepo mesto. Obrežje je ožgano od žgčega solnca. Hiše so nizke, slabe, in neredno razmetane, pozidane so skoro vse v enem istem, to je v arabskem slogu, torej se zelo razlikujejo od evropskih. Zgrajene so navadno na četerokot, belo pobeljene, brez oken na ulico in z ravno streho. Sredi četerokotne stavbe je dvor, ki je pogrnjen ali s tepihi ali z rogožinami, kakor letni čas nanese. Da solčni žarki prehudo ne pripekajo, razpet je velik baldahin čez dvor, ali ga hladé košate smokve in orjaške trte. Bogatinci imajo tudi lične vodomete, ki razširjajo ugoden hlad. Z dvora držé stopnice v prvo nadstropje, potem v drugo, in naposled na teraso. Na večer in po noči do gotove ure je vse živo na terasi, s katere imaš lep, razgled po mestu. Meniš, da zreš po orjaškem pokopališču, s katerega kipé vitki minareti. S teh stolpov se razlega leto in dan glas mujezinov, ki opominja vernike na molitev. Zvonov nimajo Muhamedanci. Ulice mestne so zelo ozke, nesnažne in s kamenjem nametane. Hiše so obširne in utrjene kot gradiči.

Od luke naprej skozi vse mesto drži dokaj široka in ravna cesta, na katero sem tudi jaz zavil. Najpreje sem srečal do deset let starega dečka, ki je pulil brado jako ponižnemu in pokornemu Judu. Pustil ga je, ko sem do njega prišel. Kmalu na to je Jud prišel do mošeje. Vsak Jud pa se mora izzuti pred mošejo, ter gonog iti mimo. Ker se stari mož ni brzo izzul, dal mu je brco ondi stoječ vojak, in stara babura mu je po vrhu plunila v obraz. Mirno in udano, brez žale besede, potrpel je Jud vse te podlosti. Drugo mu tudi ni kazalo. Da se je kolikaj po robu postavil, pali bi bili po njem in ga morda tudi pobili. Možiček je stopal naprej, kakor da se ni nič prigodilo, ali naenkrat je šinil v ozko in krivo ulico, ter bežal, kolikor so ga noge nesle. In prav je imel. Koj na to namreč se je pokazal spreved zloglasnih Hamdušev.

Hamduši so močna in uplivna nabožna ločina, ki dela strah po vsem Maroku. To so taki divjaki, da ni moči povedati. Ni varno srečati teh fanatikov, nevarni so kristjanom in Judom. Načelnik ali mukadem po arabski, bil jim je visokorasten, v ohlapen bel plašč zavit starec; jahal je krasnega belca, in v roki je držal zastavo.

(Dalje prihodnjič.)

Andrej Einspieler.

(Konec.)

Slovenski narod že dolgo spoznava z največo hvaležnostjo brezštevne velike zasluge Einspielerjeve, večje kakor jih ima kdor si bodi za Slovence. Nobeno ime ni tako globoko seglo v narod slovenski na Koroškem, kakor ime vrednika „Miru.“ Že davno volile so Einspielerja mnoge domače družbe, kmetske občine za častnega uda, občana. On je podpredsednik „Katoliškega društva“, odbornik, denarničar in podpredsednik „družbe sv. Mohora“, odbornik „Slovenske Matice“. Akademična mladina podala mu je častno diplomo, jednako društvo „Slovenski Jez“ v Brdih in drugod. On je prvi častni član „družbe sv. Cirila in Metoda“, ustanovitelj in odbornik „Vincencijeve družbe“, ustanovitelj in dobrotnik društva „katoliških rokodelskih pomočnikov“ v Celovci itd. Knezo-škof imenovali so ga škofovskim svetovalcem in sam oče papež so te dni izvolili ga častnim komornikom, naslovom „monsignor“.

Srečen med svojim sorodom, ljubljen od revnega ali hvaležnega mu naroda, visoko čislan od vsega zavednega, avstrijskega slovanstva, pričakal je blagi naš Andrej prekrasni današnji dan, ki kaže njemu in nam:

„Dolgo življenje,
Dolgo trpljenje,
Malo mirú,
Mnogo sadú“.

Bog nebeški daj, da bi mu bila:

„Zarja večerna
Slava neizmerna“.

Narod pa se ne bode izneveril sam sebi, ne udaril se s slepoto in temo sedaj, ko mu svita zarja boljše bodočnosti. Naj bi stal zvest očetovskim naukom svojega probuditelja, učitelja, voditelja; naj bi delal složno in neutrudljivo! Da bo temu z božjo pomočjo takó, priča ravno današnja slavnost. Njemn pa, ki mu velja naša svečanost, dal bode slovanski kulturni zgodovinar častno mesto v zgodovini slovenskega razvitja.

Ljubi Andrej, Ti prvobornik z jeklenim značajem, zreti smeš s ponosom in največo zadovoljnostjo na svojo slavno prošlost! Ti si duša veselejše preroditve! Po pravici Te imenujemo svojega „očeta“! Po pravici Te ljubimo in spoštujemo! Sprejmi hvaležnost našo! Redko kdo dočaka čvrst na duhu in telesu število Tvojih let, a koliko jih je še-le, ki s tako zadovoljnostjo kakor Ti morejo ozirati se na dolgo trnjevo pot za seboj! Slovenec Tvoje zasluge dobro poznà, ceni in slavi, blagoslavljal bode Tvoje delo pozni vnuk!

Monsignor Einspieler, ponos in dika mile nam domovine, vodnik koroških Slovencev, sprejmi navdušeno naše čestitanje: Bog Te ohrani še mnoga leta slovenskemu narodu na srečo, čast in slavo! Bog poživi našega Andreja! Živio!